

apelacja i zażalenie

Biuro Porad Obywatelskich

81-388 Gdynia, ul. Traugutta 2 www.ovum.org.pl
pon., wt., śr.: 15.00 -20.00; czw. 9.00 -14.00

Dyżur telefoniczny : tel. 058/ 661-31-51
pon., wt., śr.: 17.00 -19.00; czw. 10.00 -12.00

Biuro udziela porad bezpłatnie

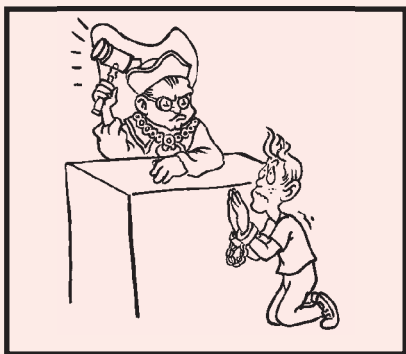
Apelacja i zażalenie w postępowaniu karnym

1. Kiedy przysługują zwyczajne środki odwoławcze (apelacja i zażalenie)?

Zwyczajne środki odwoławcze przysługują od orzeczeń wydanych przez sąd I instancji, a więc od orzeczeń, które są nieprawomocne. Orzeczeniami w polskim prawie są **wyrok i postanowienie**. Od wyroków przysługuje apelacja, a od postanowień zażalenie. Orzeczenie można zaskarżyć w całości lub w części. Można także zaskarżyć samo uzasadnienie orzeczenia. Odwołujący się może skarżyć jedynie rozstrzygnięcia lub ustalenia **naruszające jego prawa lub szkodzące jego interesom**. Ograniczenie to nie dotyczy prokuratora. Prokurator ma prawo wnieść środek odwoławczy także na korzyść oskarżonego. Pamiętać należy, że **od orzeczeń wydanych przez sąd II instancji na skutek odwołania nie przysługuje już środek odwoławczy!**

2. Kto jest uprawniony do wniesienia zwyczajnego środka odwoławczego (apelacji lub zażalenia)?

W postępowaniu sądowym środek odwoławczy może złożyć:

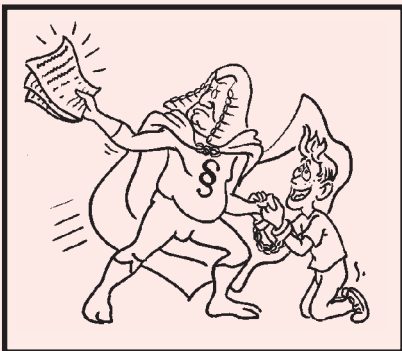

- prokurator,
- oskarżyciel posiłkowy,
- oskarżyciel prywatny,
- powód cywilny,
- oskarżony,
- podmiot, który jest zobowiązany do zwrotu Skarbowi Państwa korzyści majątkowych uzyskanych w wyniku popełnienia przez sprawcę przestępstwa. Jeśli sprawca

Jeżeli sprawca jest nieletni lub ubezwłasnowolniony, a ofiara małoletnia lub ubezwłasnowolniona, środki odwoławcze na ich korzyść mogą składać ich przedstawiciele ustawowi (**rodzice, opiekuni prawni**) lub osoba, pod której pieczęcią pozostają. Prawo przewiduje też możliwość wnoszenia środków odwoławczych **osobom najbliższym dla zmarłego** oskarżyciela posiłkowego, powoda cywilnego lub oskarżyciela prywatnego.

3. Jakie są podstawy do wniesienia zwyczajnego środka odwoławczego (apelacji lub zażalenia)?

Odwołujący się powinien **wskazać zaskarżone rozstrzygnięcie lub ustalenie**, a także **podać, czego się domaga**. Odwołujący się może również wskazać **nowe fakty lub dowody**. W odwołaniu można podnieść, że przy wydaniu orzeczenia doszło do naruszenia prawa

materialnego (Kodeks karny), czy procedury sądowej (Kodeks postępowania karnego), jak też powołać się na inne wadliwości, jak np. przy składzie sądu, czy braku właściwej obrony. Można także zaskarżyć wymiar i rodzaj kary. Pamiętać też należy, że środek odwoławczy można cofnąć jednak z pewnymi warunkami: środka odwoławczego wniesionego na korzyść oskarżonego nie można bez jego zgody cofnąć, natomiast jeżeli wniósł go sam oskarżony, to może on to uczynić samodzielnie.

4. Jaki jest tryb wnoszenia apelacji ?

Po wydaniu wyroku przez sąd I instancji należy w terminie **7 dni** od ogłoszenia wyroku **złożyć wniosek o doręczenie wyroku wraz z jego uzasadnieniem**. Następnie, w terminie **14 dni** od daty doręczenia wyroku wraz z uzasadnieniem należy wnieść **apelację** do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie. W przypadku, gdy wnoszący apelację nie dotrzymał 7-dniowego terminu na złożenie wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem lub 14-dniowego na złożenie apelacji, co wynikało z przyczyn od niego niezależnych, istnieje możliwość przywrócenia tego terminu. W tym celu powinno się złożyć do sądu wniosek o przywrócenie terminu, składając jednocześnie apelację lub wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem i umotywiać przyczyny niedochowania terminu.

5. Kto może sporządzić i wnieść apelację ?

Apelację może sporządzić każdy z podmiotów wymienionych w punkcie 2, jednakże apelacja od wyroku sądu okręgowego, która nie pochodzi od prokuratora, powinna być sporządzona i podpisana przez adwokata.

6. Czyj udział jest obowiązkowy na rozprawie apelacyjnej przed sądem odwoławczym ?

Zawsze obowiązkowy jest udział w rozprawie prokuratora, a obrońcy jedynie w wypadkach obrony obowiązkowej. Pamiętać należy, że udział w rozprawie innych stron (m.in. oskarżonych czy pokrzywdzonych) i ich pełnomocników oraz obrońcy poza wypadkami obrony obowiązkowej jest konieczny tylko wtedy, gdy prezes sądu lub sąd uzna to za konieczne, a dodatkowo niestawiennictwo należycie zawiadomionych o terminie rozprawy stron, obrońców lub pełnomocników nie tamuje rozpoznania sprawy.

7. Jakie orzeczenie może wydać sąd odwoławczy na skutek apelacji ?

Sąd odwoławczy wydaje wyrok o **utrzymaniu w mocy, uchyleniu** lub **zmianie wyroku sądu I instancji**. Istotne jest, że sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w I instancji lub co do którego w I instancji umorzono lub warunkowo umorzono postępowanie. Zaś surowszą karę pozbawienia wolności tylko wtedy, gdy nie zmienia ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku. Ponadto sąd odwoławczy nie może zastrzyć kary przez wymierzenie kary dożywotniego pozbawienia wolności.

8. Jaki jest tryb wnoszenia zażalenia i kto je może sporządzić ?

Zażalenie wnosi się w terminie **7 dni od daty ogłoszenia postanowienia**, a jeżeli ustawa nakazuje doręczenie postanowienia-od daty doręczenia. Zażalenie przysługuje na postanowienia sądu zamykające drogę do wydania wyroku. Zażalenie przysługuje także na postanowienia co do środka zabezpieczającego (np. zatrzymanie i areszt) oraz na inne postanowienia w wypadkach przewidzianych w ustawie. Przysługuje stronom, a także osobie, której postanowienie bezpośrednio dotyczy, chyba, że ustawa stanowi inaczej. Zażalenie może sporządzić **każdy z podmiotów** wymienionych **w punkcie 2.**

Niniejsza ulotka została opublikowana dzięki pomocy finansowej Unii Europejskiej. Za treść tej ulotki odpowiada Stowarzyszenie OVUM, poglądy w nim wyrażone nie odzwierciedlają w żadnym razie oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej.

Niniejszą ulotkę dofinansowało Ministerstwo Sprawiedliwości

Podstawa prawna: ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r.
Kodeks postępowania karnego
(Dz. U. z 1997 r., nr 89, poz. 555, z późn. zm.)

Opracowanie merytoryczne: Tomasz Stępień
Opracowanie graficzne: Kordian Lewandowski
Stan prawny: wrzesień 2008 r.

